

พ.ศ. ๒๕๖๓
วันที่ ๒๑ ส.ค. ๖๓
เวลา ๑๕:๔๕ น.

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๒/๒๕๖๓

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๐๔๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงคมนาคมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการของมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) เนื่องจากเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยที่คนไทยกำลังมีอายุยืนยาวขึ้นเรื่อยๆ โดยการวางมาตรการรองรับสังคมสูงวัยในทุกมิติ และกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เกิดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ต่อภาครัฐและประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีประเด็นข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงคมนาคมต่อมาตรการดังกล่าว ในมิติสภาพแวดล้อม ดังนี้

๑. ประเด็นที่ ๑ เรื่องมาตรการปรับปรุงกฎกระทรวง ๓ ฉบับ ดังนี้

๑.๑ มาตรการให้ปรับปรุงกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับกับอาคารสาธารณะทุกขนาดอาคาร นั้น จะส่งผลกระทบต่อภารกิจของหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ควรใช้บังคับกับอาคารสาธารณะที่ใช้สำหรับให้บริการแก่ประชาชนเท่านั้น และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ได้มีข้อสังเกตว่า อาคารสาธารณะนั้นรวมถึงอาคารประเภทใดบ้างในมุมมองของสนามบิน และอาคารที่คนพิการและผู้สูงอายุไม่ได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าว กฎกระทรวงจะมีผลใช้บังคับด้วยหรือไม่

๑.๒ มาตรการให้ปรับปรุงกฎกระทรวง ให้อาคารเก่าที่สร้างก่อนออกกฎกระทรวงให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๕ ปี หลังจากกฎกระทรวงมีผลบังคับใช้ นั้น จะมีผลกระทบต่อภารกิจของหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม และการใช้งบประมาณจำนวนมาก รวมทั้งข้อจำกัดในการรื้อทุบหรือปรับปรุงอาคารที่อาจจะกระทบต่อตัวอาคารหรือโครงสร้างของอาคาร เนื่องจากอายุการใช้งานของอาคารหรือสภาพของตัวอาคารทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย ซึ่งอาคารดังกล่าวได้ดำเนินการก่อสร้างตามกฎหมายที่ได้ใช้บังคับในขณะที่ทำการก่อสร้างแล้ว ประกอบกับกฎกระทรวงที่กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นอาจจะมีการปรับเปลี่ยนข้อกำหนดในส่วนที่เป็นรายละเอียดได้อยู่ตลอด เช่น ขนาด ความสูง ความกว้างของสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความทันสมัยหรือเป็นสากล (กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มีการปรับแก้ไขในส่วนนี้) ทำให้จะต้องมีการรื้อทุบอาคารทั้งหมดตามกฎหมายที่ปรับแก้ไขใหม่ ซึ่งจะมีความเสียหายมาก รวมทั้งอาจจะมีการฟ้องคดี เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจำนวนมากที่ไม่อาจจะชดเชยได้ตามมาด้วย

ดังนั้น ...

ดังนั้น จึงไม่ควรออกมาตรการให้มีการปรับปรุงกฎกระทรวงให้ใช้บังคับย้อนหลังกับอาคารนี้ ควรจะใช้มาตรการอื่น และควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการดังกล่าวด้วย ซึ่งหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ได้มีข้อสังเกตสำหรับเรื่องนี้ ได้แก่ กรมเจ้าท่า มีข้อสังเกตว่า อาจต้องพิจารณาทางกายภาพของตัวอาคาร ขนาดพื้นที่ดิน ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ประกอบด้วย การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย มีข้อสังเกตว่า ในการปรับปรุงอาคารมีข้อจำกัดเรื่องขนาดของพื้นที่ ที่ไม่สามารถปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าวได้ เนื่องจากเหตุผลทางวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ควรมีการกำหนดข้อยกเว้นหรือมาตรการผ่อนปรนในกรณีดังกล่าว เช่น กำหนดให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ คอยให้บริการ หรืออำนวยความสะดวก การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ การติดตั้งอุปกรณ์เสริมบางประเภท เป็นต้น และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีข้อสังเกตว่า หากไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวได้ แต่มีแผนในการปรับปรุงและแก้ไขสามารถทดแทนได้หรือไม่ และอาคารที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างจะมีวิธีการจัดการอย่างไร

๑.๓ มาตรการให้ปรับปรุงกฎกระทรวง ให้อาคาร หรือสถานที่ หรือพื้นที่สาธารณะไหน ไม่ดำเนินการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถสั่งห้ามใช้อาคารสถานที่ พื้นที่สาธารณะ เป็นการชั่วคราวได้จนกว่า จะดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จ นั้น เป็นมาตรการสืบเนื่องจากมาตรการให้ปรับปรุงกฎกระทรวงให้มีผลใช้บังคับ ย้อนหลังกับอาคารตาม ๑.๒ จึงไม่เห็นด้วยกับมาตรการนี้ที่จะให้มีการออกกฎกระทรวงมาใช้บังคับ ซึ่งในเรื่องนี้ กรมการขนส่งทางบก หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม มีข้อสังเกตว่า การสั่งห้ามใช้อาคารควรเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ที่ไม่ควรเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น เนื่องจากอยู่ในพื้นที่เดียวกัน และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม มีข้อสังเกตว่า ไม่เห็นด้วยกับการสั่งห้ามใช้อาคาร

๑.๔ มาตรการให้ปรับปรุงกฎกระทรวง แก้ไขชื่อกฎกระทรวง โดยเพิ่มคำว่า ผู้สูงอายุ ก่อนคำว่า คนพิการที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น นั้น เห็นควรพิจารณาได้ตามความเหมาะสม สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม มีข้อสังเกตว่า ควรมีการศึกษา และสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้งานว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ สามารถใช้งานได้กับกลุ่มผู้สูงอายุด้วยหรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้ กรณีข้อกำหนดที่มีสาระสำคัญในการบังคับใช้ของกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ นั้น ควรมีการบูรณาการกฎหมายร่วมกันเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกันทางปฏิบัติ และมีผลบังคับใช้ อย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งการตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน หรือการประชุมหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานต่อไป

๒. ประเด็นที่ ๒ เรื่องมาตรการงบประมาณในการสร้างอาคารโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน ระบบขนส่งมวลชน เป็นต้น) ต้องสอดคล้องกับกฎกระทรวงที่แก้ไขแล้ว โดยให้มีการขอมติคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด นั้น น่าจะไม่เหมาะสม และเรื่องนี้กรมการขนส่งทางบก หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม มีข้อสังเกตว่า ในการของบประมาณการก่อสร้างจะยึดตามกฎหมายต่างๆ ที่บังคับเป็นหลัก แต่ปัญหาที่ทุกหน่วยงานมีคือการไม่มีงบประมาณในการก่อสร้าง หรือปรับปรุง เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร ปัจจุบันได้มีการถ่ายโอนภารกิจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ตามพระราชกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๒ ภารกิจในการของบประมาณ จึงต้องเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ซึ่งเกี่ยวข้องกับที่ไม่ควรให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้สั่งห้ามใช้อาคาร) สำหรับที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วว่าไม่มีงบประมาณในการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมสถานี ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการให้กับหน่วยงาน หรือท้องถิ่นในภาพรวม และพิจารณาเลือกหน่วยงาน ตามความจำเป็นเร่งด่วน ตามลำดับ โดยมีหน่วยงานกลางเสนอข้อมูล

๓. ประเด็นที่ ๓ เรื่องมาตรการให้มีการรายงานผล และตรวจติดตามอาคารส่วนราชการ
ทั้งหมดว่าได้ดำเนินการแก้ไข ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้ว แต่ขาดความครอบคลุม และไม่ต่อเนื่อง นั้น
เห็นควรปรับแก้ไขเป็นข้อความว่า “ให้มีการรายงานผล และตรวจสอบติดตามอาคารส่วนราชการให้เป็นไปตาม
กฎหมาย” โดยมาตรการดังกล่าวนี้ไม่ควรมีผลใช้บังคับย้อนหลัง และหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม
ได้มีข้อสังเกตสำหรับมาตรการนี้ ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก มีข้อสังเกตว่า ควรมีหน่วยงานกลางทำการตรวจ
และประเมินผลการดำเนินการ รวมถึงมีข้อเสนอแนะประมาณการงบประมาณในการปรับปรุงและดำเนินการให้ด้วย
และกรมการขนส่งทางราง มีข้อสังเกตว่า ควรให้ผู้ที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาตรวจสอบประเมินอาคารสถานที่
ให้การรับรองอาคารที่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งจำเป็นที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมหรือสถาปัตยกรรม
และจะต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือวิศวกรรม ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
คือ กฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓ (๔) ที่กำหนดความหมายของ งานตรวจสอบ
และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ระบุความหมายคำว่า “ผู้ตรวจสอบ หมายความว่า
ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม หรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองกฎหมาย

โทร. ๐๖ ๔๕๗๘ ๔๔๕๖ (วธันย์ญา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๖๑๑๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ploiyyy@gmail.com